

MITIGATIEPLAN DAS
BEUTENAKEN (ONG.)
TE BEUTENAKEN/SLENAKEN
GEMEENTE GULPEN-WITTEM

- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

Mitigatieplan das Beutenaken (ong.) te Beutenaken/Slenaken in de gemeente Gulpen-Wittem

Opdrachtgever	Tonnaer Vonderweg 14 5616 RM Eindhoven
Project	GUL.TON.ECO3
Rapportnummer	14033205
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	1 april 2014
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Ing. A.A. van Grinsven
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Drs. B.G.W. Aarts
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEGEVENS VAN DE LOCATIE EN HET GEBRUIK DOOR FLORA EN FAUNA	2
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
2.2	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
2.3	Verantwoording effectenstudie en verspreidingsinformatie	5
2.4	Deskundige begeleiding	5
3	VERSPREIDING VAN DE DAS OP EN NABIJ DE LOCATIE	6
4	MITIGERENDE MAATREGELEN	8
4.1	Maatregelen voor en tijdens de uitvoering van de werkzaamheden	9
4.2	Maatregelen na de uitvoering van de werkzaamheden	9
4.3	Algemene maatregelen	10
4.4	Waarborging ecologische duurzaamheid en verhoging biodiversiteit	10
4.5	Overige soort(groep)en	10
5	STAPPENPLAN EN TIJDSPLANNING	11
6	CONCLUSIE	12

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Tonnaer opdracht gekregen voor het opstellen van een mitigatieplan ten behoeve de voorgenomen plannen aan de Beutenaken (ong.) in de gemeente Gulpen-Wittern.

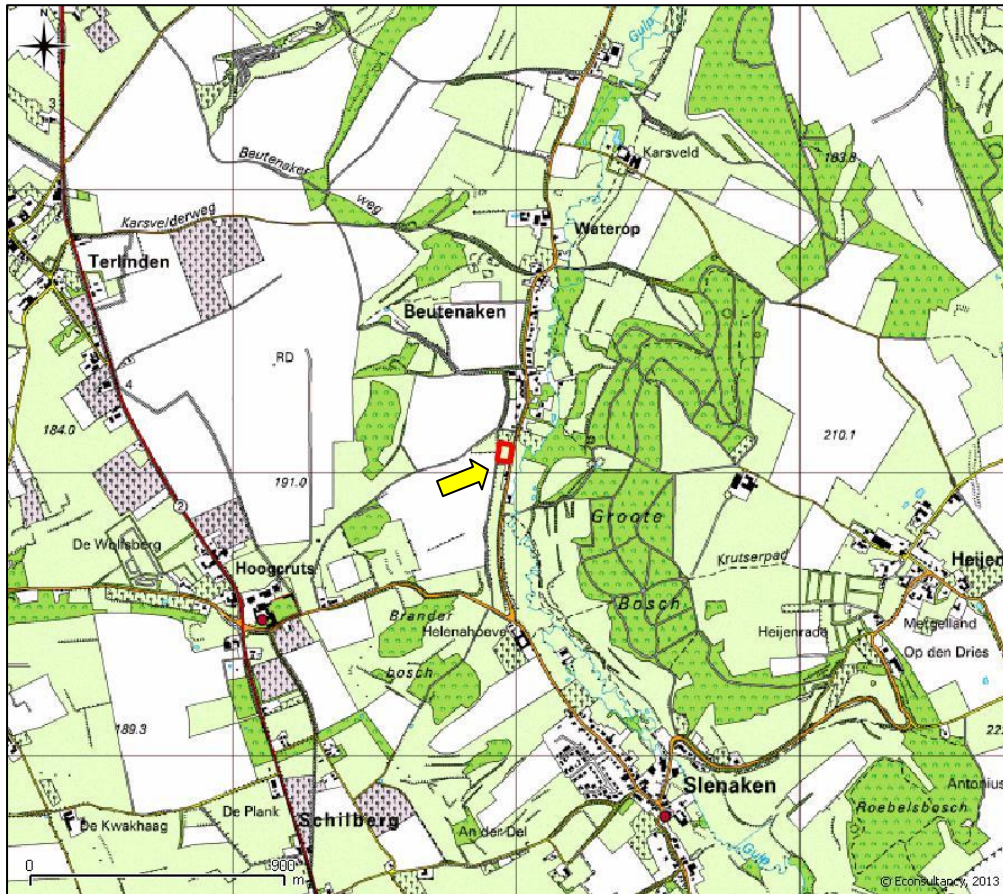
Binnen het plangebied is een quickscan flora en fauna uitgevoerd door Econsultancy in februari 2010 (rapport 14011070 GUL.TON.ECO1). In de quickscan flora en fauna is geconcludeerd dat de das gebruikt maakt van de onderzoekslocatie om te migreren vanaf de burcht naar zijn foerageergebied. Mitigerende maatregelen dienen een negatief effect op de das te voorkomen.

Het mitigatieplan heeft als doel om de mitigerende maatregelen in kaart te brengen die noodzakelijk zijn om verstoring van dassen, ter plaatse van de onderzoekslocatie, te voorkomen. In het mitigatieplan worden op basis van een kwalitatieve benadering, maatregelen beschreven om de migratiemogelijkheden voor de das op de onderzoekslocatie te behouden.

2 GEGEVENS VAN DE LOCATIE EN HET GEBRUIK DOOR FLORA EN FAUNA

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 2.800 \text{ m}^2$) is gelegen aan de Beutenaken (ong.), aan de zuidelijke randzone van Beutenaken, in de gemeente Gulpen-Wittem. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven. Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 69 D (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 187.965$, $Y = 310.065$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een heuvelachtige (schapen)weide met een drietal hoogstamfruitbomen. De weide is omgeven door een meidoornhaag. De oostelijke grens van de onderzoekslocatie bestaat uit een talud met langs de ontsluitingsweg Beutenaken een bomenrij. Verder naar het oosten is de rivier de Gulp gelegen met aangrenzende weilanden en natuurgebieden als de Groote Bosch. Ten noorden en zuiden van de onderzoekslocatie bevindt zich lintbebouwing naast de ontsluitingsweg met bijbehorende tuinen, veelal met hoogstamfruitbomen en hagen. Ten westen van de onderzoekslocatie is een zandpad gelegen met aangrenzend een klein bosperceel en agrarische bouwlanden (mais).

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving

Figuur 3. Onderzoekslocatie vanuit zuidwestelijke hoek.

Figuur 4. Ontsluitingsweg Beutenaken.

Figuur 5. Onderzoekslocatie vanuit noordwestelijke hoek.

Figuur 6. Westelijk gelegen agrarische bouwlanden.

Figuur 7. Aangrenzende bebouwing en tuinen.

Figuur 8. Oostelijk grens onderzoekslocatie met ontsluitingsweg.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens een woonhuis op het onderzoeksperceel te realiseren. Het woonhuis wordt een ecologische woning waarbij natuur en centraal, TransNaturalHouse. In de holistische benadering past het om de biodiversiteit van het kavel en haar omgeving te beschermen en te verstevigen.

Ten behoeve van de nieuwbouw zal een deel van de weide verdwijnen en zullen één of twee bomen langs de ontsluitingsweg gekapt worden. Aan de noordzijde zal een helling gerealiseerd worden in de vorm van een grondwal, hiervoor zal grond gebruikt worden die verkregen wordt bij de realisatie van het TransNaturalHouse op het onderzoeksperceel. Het deel van het perceel dat onbebouwd blijft zal in de toekomstige situatie zijn functie als begraasde (schapen)weide behouden en er zullen nieuwe hoogstamfruitbomen worden geplant. De drie hoogstamfruitbomen op de locatie zullen mogelijk in de toekomstige situatie gekapt worden gezien de slechte vitaliteit en de hoge ouderdom.

Figuur 9. Plantekening onderzoekslocatie (bron: Tonnaer).

2.3 Verantwoording effectenstudie en verspreidingsinformatie

Door Econsultancy is in februari 2014 een quickscan flora en fauna voor de locatie opgesteld (14011070 GUL.TON.ECO1). De quickscan is uitgevoerd aan de hand van een veldbezoek en een bureaustudie. Het veldbezoek is afgelegd op 13 februari 2014. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de omliggende percelen onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten op basis van het aanwezige habitat.

In de quickscan is het volgende geconcludeerd:

Flora- en faunawet

Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen. Een negatief effect door de ingreep op de potentiële vliegroute voor vleermuizen is te voorkomen door de bomenrij een aangesloten karakter te laten behouden in de toekomstige situatie en de bomen rij niet te verlichten. Ten aanzien van de das dienen mitigerende maatregelen te worden opgesteld en worden ingepast in de toekomstige situatie om de route van de das duurzaam te garanderen.

Voor beschermde soorten behorend tot de overige soort(groep)en zijn overtredingen ten aanzien van de Flora- en faunawet wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht, met name ten aanzien van de te verwachten algemeen voorkomende soorten als mol, konijn en wijngaardslak.

Gebiedsbescherming

De onderzoekslocatie maakt deel uit van de Provinciale Ontwikkelingszone Groen. Overleg met bevoegd gezag wordt noodzakelijk geacht om te bespreken welke vervolgmaatregelen noodzakelijk zijn om de geplande ingreep tot uitvoering te brengen. Ten aanzien van EHS en Natura 2000-gebieden geldt geen externe werking gezien de aard van de ingreep tezamen met de afstand tot de onderzoekslocatie.

2.4 Deskundige begeleiding

De deskundigen die zijn betrokken bij het project zijn twee ervaren ecologen; Drs. B.G.W. Aarts en Ing. A.A. van Grinsven. De ecologen van Econsultancy hebben meerdere jaren ervaring met risicoanalyse en veldonderzoek naar alle relevante beschermde soortgroepen. De medewerkers van Econsultancy zijn actief bij diverse organisaties en belangen behartigers zoals Netwerk Groene Bureaus, SOVON, RAVON, Zoogdierveniging, Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN), Vleermuiswerkgroep Gelderland (Vlegel), Vleermuiswerkgroep Noord-Brabant, Zoogdierenwerkgroep van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg, vogelwerkgroep Arnhem e.o.

Econsultancy is lid van de branchevereniging 'Netwerk Groene Bureaus' en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

3 VERSPREIDING VAN DE DAS OP EN NABIJ DE LOCATIE

De das komt volgens de verspreidingsgegevens voor in de omgeving van Beutenaken. Voor de das geldt geen vrijstelling van de Flora- en faunawet; de verblijfplaatsen en het functioneel leefgebied zijn het gehele jaar beschermd.

Op de onderzoekslocatie zelf is tijdens de quickscan geen vaste rust- en verblijfplaats aangetroffen. In het westelijk gelegen bosperceel is wel een dassenburcht aanwezig die actief in gebruik is. Deze bevindt zich op circa 85 meter afstand (zie figuur 16).

Tijdens het veldbezoek van de quickscan zijn op de onderzoekslocatie en de aangrenzende percelen dassenwissels aangetroffen. Zie figuur 10 tot en met 15 voor foto's van de dassenwissel en figuur 16 voor een visuele weergave van de wissels en de dassenburcht. Gezien de ligging van de burcht en de situering van de wissels in groter context kan gesteld worden dat de das de onderzoekslocatie voornamelijk gebruikt omdat dit de kortste weg is naar de percelen waar hij kan foerageren. Het is van belang dat de das de oostwestelijke verbinding kan blijven gebruiken om zich langs te verplaatsen.

Figuur 10. Dassenwissel op oostelijk deel onderzoekslocatie.

Figuur 11. Dassenwissel over onderzoekslocatie.

Figuur 12. Dassenwissel over oostelijk talud van de onderzoekslocatie.

Figuur 13. Dassenonderdoorgang westelijke heg.

Figuur 14. Dassenonderdoorgang westelijke heg met dassenharen.

Figuur 15. Ingang dassenpijp van de dassenburcht in het bosperceel ten westen van de locatie

Figuur 16. Ligging dassenburcht en de aangetroffen dassenwissels.

4 MITIGERENDE MAATREGELEN

Mitigerende maatregelen in onderhavige rapportage dienen een negatief effect op de das door de ingreep tijdens en na de uitvoering te voorkomen. De mitigerende maatregelen dienen te worden ingepast in de toekomstige situatie van de onderzoekslocatie. Om te kunnen garanderen dat de das de onderzoekslocatie kan blijven gebruiken als route van de burcht naar de lager gelegen foerageergebieden zullen geleiding, beschutting en de toegankelijkheid gegarandeerd dienen te blijven.

De locatie betreft in de huidige situatie een weiland met een drietal hoogstamfruitbomen dat omsloten is door doornhagen en schapengaas. Het perceel is gelegen op een helling en grenst aan de oostzijde aan een talud met een bomenrij met aansluitend de ontsluitingsweg Beutenaken. Ten westen is een zandpad gelegen en de bosschage waar de dassenburcht aanwezig is. Ten noorden en zuiden bevinden zich tuinen die vergelijkbaar zijn met de onderzoekslocatie.

In figuur 17 is een inrichtingsschets opgenomen van de toekomstige situatie van het perceel. Hierop is de te realiseren dassenroute visueel weergegeven. Hierna worden de inrichtingsmaatregelen verder omschreven alsmede de waarborging.

Figuur 17. Inrichtingsschets van toekomstige situatie

4.1 Maatregelen voor en tijdens de uitvoering van de werkzaamheden

De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd in de minst gevoelige periode van de functionele leefomgeving van de das. Deze periode loopt van begin juli tot en met eind januari. De werkzaamheden die veel geluid en trilling veroorzaken, zullen uitgevoerd moeten worden in de periode van begin juli tot en met eind november om verstoring op de nabijgelegen burcht tot een minimum te beperken.

Ruimschoots voorafgaand aan de voorbereidende en uitvoerende maatregelen zal de zuidelijke route voor de das gerealiseerd dienen te zijn. Doordat de zuidroute gerealiseerd wordt voordat de werkzaamheden beginnen zullen de foerageergebieden aan de overkant van de ontsluitingsweg gedurende de gehele realisatie van het project bereikbaar blijven. De te creëren zuidelijke groene lijnverbinding dient de das voldoende begeleiding en beschutting op het perceel te geven. De groene lijnstructuur dient te bestaan uit dezelfde meidoornhagen, zoals in de huidige situatie. De nieuwe haag zal reeds enige omvang dienen te hebben en dient aangeplant te worden met een aangesloten karakter. De tussenruimte tussen de huidige hagen en de nieuwe aanplant dient circa 80 cm te zijn. Hierdoor zal voldoende ruimte tussen de hagen aanwezig zijn en blijven waar de das zich tussen kan verplaatsen. Om na de aanplant direct een goede beschutting te garanderen zal de meidoornhagen in drie-hoeksverband aangeplant dienen te worden.

4.2 Maatregelen na de uitvoering van de werkzaamheden

Na de werkzaamheden zal langs de noordzijde van de grondwal eveneens een groene lijnverbinding gerealiseerd dienen te worden. Deze groene lijnstructuur dient bij aanplant al enige omvang te hebben en aangeplant te worden met een aangesloten karakter. De tussenruimte tussen de huidige hagen en de nieuwe aanplant dient circa 80 cm te zijn. Hierdoor zal voldoende ruimte tussen de hagen aanwezig zijn en blijven waar de das zich tussen kan verplaatsen.

Door de noordelijke route achter een grondwal aan te leggen zal de toename in antropogene geluidsinvloed minimaal zijn. Gedurende de warme dagen is het mogelijk dat de bewoners tijdens schemering en donkerte in de tuin verblijven, dit zal echter eerder het zuidelijk deel van het perceel betreffen. Daarnaast is het perceel gelegen in een omgeving met reeds diverse antropogene invloeden. Aan de westzijde is reeds een zandpad aanwezig waar veel wandelaars, zowel toeristen als lokale bewoners (met honden), gebruik van maken. Grenzend aan het noorden en zuiden van het plangebied zijn tuinen aanwezig. Verstoring door geluid van de bewoners zal ten opzichte van de reeds aanwezige verstoringende factoren nihil zijn en zal niet leiden tot een negatief effect van het gebruik van de dassenroute.

Door de aanleg van een grondwal zal tevens verstoring door licht op de te realiseren dassenroute aan de noordzijde beperkt zijn. Eventueel aan te leggen verlichting op het overige deel van het perceel kan wel leiden tot verstoring. De aan te leggen verlichting dient zo minimaal mogelijk te zijn en er mag geen strooilicht zijn op de nieuwe dassenroutes.

Na realisatie van het project vormt zowel de noordzijde als de zuidzijde een groene lijnverbinding waarlangs dassen zich goed kunnen verplaatsen tussen de burcht en de foerageergebieden aan de overkant van de ontsluitingsweg. De route aan de noordzijde zal kwalitatief beter zijn dan de zuidelijke route door de ligging achter een grondwal.

4.3 Algemene maatregelen

In de huidige situatie is rondom het perceel schapengaas aanwezig. De das maakt gebruik van enkele openingen in het gaas om het perceel op en af te kunnen. Ten oosten van het perceel, de weide aan de andere zijde van de ontsluitingsweg, is afgezet met prikkeldraad. De das kan hier eenvoudig onderdoor lopen.

In de nieuwe situatie zal de das gebruik kunnen blijven maken van de toegangswegen aan de westzijde van het perceel. De oostelijke opening waar de das gebruik van maakt zal niet meer gebruikt kunnen worden doordat daar de nieuwbouw gepland is. Aan de oostzijde zullen daarom twee nieuwe toegangswegen gecreëerd moeten worden (zie figuur 17). Doordat de das graag gebruikt maakt van lijnvormige groene landschapselementen om zich te verplaatsen zullen de twee nieuwe toegangswegen optimaler zijn voor de das dan de huidig aanwezig oostelijke toegang. Om het perceel in de toekomstige situatie hermetisch af te sluiten voor de grazers, zal de schapenafrastering verplaatst worden voor de nieuwe aanplant, hierdoor is de nieuwe aanplant meteen beschermd tegen schade door de grazers.

4.4 Waarborging ecologische duurzaamheid en verhoging biodiversiteit

De hoogstamweide wordt reeds duurzaam beheerd middels extensieve begrazing door schapen. Dit zal in de toekomstige situatie gelijk blijven. De huidig aanwezige hoogstamfruitbomen zijn niet erg vitaal. Eén fruitboom is aan het aftakelen. In de toekomstige situatie worden de fruitbomen gehandhaafd of indien nodig vervangen door nieuwe aanplant met oude rassen. Daarnaast zullen er enkele andere hoogstamfruitbomen aangeplant worden. Bij de nieuw aangeplante meidoornhaag kan het huidige reguliere beheer, dat bij de reeds aanwezige meidoornhagen wordt toegepast, worden doorgevoerd. Het beheer van het oostelijk talud zal niet veranderen. Dit betekent dat de kwaliteit van het perceel zelf zo lang mogelijk gewaarborgd blijft en daardoor de levensduur van deze landschapselementen wordt verlengd.

4.5 Overige soort(groep)en

Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen. In de Flora- en faunawet wordt echter geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is en blijft de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Op de onderzoekslocatie zijn, met uitzondering van broedvogels, enkel vaste rust- of verblijfplaatsen van "algemene" soorten te verwachten als mol, konijn en wijngaardslak. Voor deze soorten geldt een algehele vrijstelling van de Flora- en faunawet met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen. Dit neemt echter niet weg dat er wel aan de algemene zorgplicht moet worden voldaan. De zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Eventueel aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om weg te komen of dienen eventueel met zorg te worden verplaatst naar een geschikte locatie buiten de voorgenomen ingreep.

5 STAPPENPLAN EN TIJDSPLANNING

Tabel I. Planning uit te voeren werkzaamheden

	2014										2015			
	april	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	febr	mrt	april	
Voor werkzaamheden														
Aanplant doornhagen zuidelijk route; driehoeksverband														
Nieuwe toegangswegen realiseren zuidelijke route														
Tijdens werkzaamheden														
Vorbereidingsfase														
Uitvoeringsfase werkzaamheden met veel geluid en/of trilling														
Uitvoeringsfase														
Aanleg grondwal														
Na werkzaamheden														
Aanplant noordelijke route														
Nieuwe toegangswegen realiseren noordelijke route														
Nieuw schapengaas langs aanplant														
Broedseizoen vogels														
Gevoelige periode das														

6 CONCLUSIE

Door het treffen van de mitigerende maatregelen in onderhavige rapportage zal er door de ingreep geen negatief effect optreden ten aanzien van de dassenroute door het plangebied. De das kan in de toekomstige situatie het perceel blijven gebruiken om van de burcht naar zijn foerageergebied te gaan en omgekeerd. In de toekomstige situatie zal het voor de das optimaler zijn doordat de das beter lijnvormige, groene elementen kan volgen en meer beschutting heeft op het perceel.

Door rekening te houden met de kwetsbare periode van de das en door de realisatie van een zuidelijke route voorafgaand aan de werkzaamheden, zal er geen tot weinig verstoring optreden.

Vrijblijvend advies

Vrijblijvend wordt geadviseerd om de nieuwe hoogstam fruitbomen aan te planten langs de nieuw gerealiseerde dassenroute, zodat er valfruit op de dassenroute komt. Rondom de nieuwe fruitbomen zal in de beginfase een bescherming rondom de stam aangebracht dienen te worden om eventuele beschadiging door de grazers te voorkomen. Doordat het perceel een duurzame hoogstamweide betreft kan een steenuil in de toekomst gebruik maken van het perceel. Vrijblijvend wordt geadviseerd om een steenuilenkast (steenmarterproof) op te hangen aan de noordzijde van een hoogstam fruitboom met uitloop op een tak. Hierdoor kan de locatie deel gaan uitmaken van het broedbiotoop van deze soort. Gelet op het steeds verder verdwijnen van broedgelegenheid voor deze soort zal deze relatief eenvoudige maatregel een positief effect op de soort in de omgeving kunnen hebben.

De dassen passeren de ontsluitingsweg om naar lager gelegen foerageergebied te migreren. Als extra vrijblijvende aanvulling op de mitigerende maatregelen wordt geadviseerd om contact te leggen met de desbetreffende gemeente om extra maatregelen voor de das te realiseren bij de ontsluitingsweg. Dit kan door bijvoorbeeld het realiseren van een wegversmalling, een verkeersdrempel en/of door op geschikte plaatsen langs de ontsluitingsweg een waarschuwbord te plaatsen. Hierdoor zal de huidige situatie ten aanzien van de das verbeteren, doordat de kans op verkeersslachtoffers verkleind zal worden.

Figuur 18. Waarschuwbord voor de das (bron rechterfoto: dassenwerkgroep Brabant)

E-MAIL
info@
econsultancy.nl
INTERNET
econsultancy.nl

